

графії окремих етнічних груп населення України, зауважимо, що при його підготовці слід було б використати ґрунтовний бібліографічний покажчик «История и этнография народов Крыма: Библиография и архивы (конец XVIII – начало XX века)» (2001), а також матеріали нової книжкової науково-довідкової серії «Біобібліографія кримознавства». У цих матеріалах міститься багато відомостей не тільки про кримський регіон, а й взагалі щодо Північного Причорномор'я.

Ада ЧАЧКО,

професор кафедри гуманітарних дисциплін КНУКіМ, д-р пед. наук

Дослідження українського читачезнавства триває...

(Новальська Т. В. Український читач у бібліотекознавчих дослідженнях (кінець XIX – початок XXI ст.): Монографія. – К.: КНУКіМ, 2005. – 252 с.)

Вітчизняне бібліотекознавство збагатилося новим науковим виданням – у видавничому відділі Київського національного університету культури і мистецтв опубліковано монографію професора кафедри бібліотекознавства та інформаційних ресурсів означеного ВНЗ Т. В. Новальської, присвячену вивченню українського читача у бібліотекознавчих дослідженнях кінця XIX – початку XXI століть.

Актуальність теми монографії не викликає сумнівів, адже одним із головних засобів розвитку особи, її інтелекту, культури, світогляду, здобуття і поглиблення загальноосвітніх і професійних знань, фахової компетентності сьогодні є читання як феномен соціального розвитку та визначальний фактор активної життєвої позиції особистості.

Видання являє собою самостійне дослідження, в якому зроблено першу спробу узагальнити досвід вивчення читачів бібліотек України в різні історичні періоди, показано вплив політичних, економічних, соціокультурних факторів, які в тій чи іншій мірі впливали на читацьку активність, смаки та уподобання українського читача, виявлено роль бібліотеки як соціального інституту в організації досліджень читачів та читання.

У монографії максимально використана вітчизняна та зарубіжна джерельна база, запропонована багатоаспектна історіографія даної проблеми. Цікавим є досвід проведення авторкою дослідження читання бібліотечних працівників, у процесі якого було проанкетовано 445 респондентів – фахівців обслуговуючих підрозділів національних, обласних, міських, районних та сільських бібліотек. Зав-

дяки цьому опитуванню перед нами виникла постаць бібліотекаря як читача на початку XXI ст., чия діяльність значною мірою впливає на політику читання в країні.

Не менш важливим джерелом дослідження Т. В. Новальської стали анкети читачів (980 анкет) Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, які працювали з фондами з 1985 по 2002 рр., що дозволило виявити склад читачів, їхні соціально-демографічні особливості, мету звернення до документів, тематичну спрямованість та галузі знань, які найактивніше досліджувалися на межі двох тисячоліть.

Структура монографії добре продумана та логічна. Чітко простежується періодизація у вивченні читачів, яку розпочато з кінця XIX ст., саме з тих часів коли були здійснені перші спроби дослідження читачів і читання освітянами, проаналізовано цей процес протягом XX ст., зроблено наголос саме на бібліотекознавчих дослідженнях, водночас залучено і розвідки літературознавців, книгознавців, соціологів, завершується розгляд сучасного стану бібліотекознавчих досліджень, залучено власні напрацювання щодо вивчення українського читача.

Завдяки всебічному ґрунтовному вивченню українського читача в різні історичні періоди, автор монографії розкривала становлення та розвиток комплексної галузі наукового знання, що інтегрує вивчення читачів і читання – читачезнавство.

Позитивним є те, що Т. В. Новальська, після узагальнення поглядів бібліотекознавців, книгознавців, літературознавців на цю наукову дисципліну, представила власне розуміння щодо бібліо-

теки читачів і читання – читачезнавство.

Позитивним є те, що Т. В. Новальська, після узагальнення поглядів бібліотекознавців, книгознавців, літературознавців на цю наукову дисципліну, представила власне розуміння щодо бібліо-

течного читачезнавства як складової частини бібліотекознавства, вперше обґрунтувала теоретичні основи даної наукової дисципліни. Такий підхід є новаторським і дозволяє сучасним науковцям ще раз переглянути особисті погляди на бібліотечне читачезнавство як наукову дисципліну.

Автор не обмежується хронологічними рамками свого дослідження, а визначає перспективу розвитку бібліотечного читачезнавства, окреслює нові його напрями та складові: історію українського читача та історію читання, психологію читача та

психологію читання, соціологію читання в Україні та інше.

Результати багаторічних досліджень, викладені у рецензованій монографії, допоможуть збагатити навчальний процес та удосконалити фахову підготовку спеціалістів у вищих навчальних закладах культури. Дане видання дасть новий творчий імпульс пошукам науковців бібліотечної справи в Україні та країнах СНД, викличе гарячу зацікавленість серед бібліотечно-бібліографічного загалу країни.

Передплачені онлайніві науково-інформаційні ресурси

У 2005 р. Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського було передплачено через фірму EBSCO Information Services GmbH (європейське відділення американської фірми EBSCO Information Services) онлайніві науково-інформаційні ресурси, серед яких, наприклад, повнотекстові БД зарубіжних наукових електронних журналів видавництва Elsevier: Agricultural and Biological Sciences; Arts and Humanities; Biochemistry, Genetics and Molecular Biology; Business, Management and Accounting; Chemical Engineering; Chemistry; Computer Science; Decision Sciences; Earth and Planetary Sciences; Economics, Econometrics and Finance; Energy; Engineering Environmental Science; Immunology and Microbiology; Materials Science; Mathematics; Medicine and Dentistry; Neuroscience; Nursing and Health Professions; Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutical Science; Physics and Astronomy; Psychology; Veterinary Science and Veterinary Medicine; найбільша загальнонаукова реферативна БД (28 млн записів) Scopus тощо. Доступ до вище зазначених онлайнівіх науково-інформаційних ресурсів надається користувачам у локальній комп'ютерній мережі НБУВ (<http://192.168.2.2/online-2006/>).

З метою організації користування базами даних зарубіжних наукових електронних журналів НБУВ спільно з Інформаційно-бібліотечною радою НАН України за участю представників видавництва Elsevier, фірми EBSCO Information Services GmbH та Інституту електронної інженерії (Великобританія, Лондон) для працівників науково-дослідних установ НАН України та НБУВ проведено п'ять семінарів-тренінгів, два з яких організовано на базі бібліотеки Інституту електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України та інформаційного центру Інституту фізики напівпровідників ім. В. Є. Лашкарьова НАН України. Участь у цих заходах взяли понад 200 осіб – науковців і бібліотечно-інформаційних фахівців науково-дослідних установ НАН України з різних регіонів та користувачів і працівників НБУВ.

Передплачені онлайніві науково-інформаційні ресурси (2006 р.) Стр. 1 из 1

 Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Передплачені онлайніві науково-інформаційні ресурси

*Доступ надається в закритій комп'ютерній мережі бібліотеки
Прямий користувачам комп'ютерів в читальній залі*

Інформаційні продукти Elsevier

Наукова електронна бібліотека на платформі ScienceDirect
(передплачено доступ до текстів 2 тис. журналів за останні 5 років)

• Agricultural and Biological Sciences	• Environmental Science
• Arts and Humanities	• Immunology and Microbiology
• Biochemistry, Genetics and Molecular Biology	• Materials Science
• Business, Management and Accounting	• Mathematics
• Chemical Engineering	• Medicine and Dentistry
• Chemistry	• Neuroscience
• Computer Science	• Nursing and Health Professions
• Decision Sciences	• Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutical Science
• Earth and Planetary Sciences	• Physics and Astronomy
• Economics, Econometrics and Finance	• Psychology
• Energy	• Social Sciences
• Engineering	• Veterinary Science and Veterinary Medicine

Реферативна база даних Scopus
Найбільша загальнонаукова реферативна база даних (28 млн. записів)

Інформаційні продукти на платформі EBSCOhost

Academic Search Premier, Applied Science & Technology Abstracts, Biological Abstracts, Biological Abstracts 1969 - Present, Business Source Premier, Computer Source, Current Abstracts, Inspec, Library Literature & Information Science, Library Information Science & Technology Abstracts, MEDLINE, Newspaper Source, Regional Business News, SciINDEX with Full Text

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Київ
192.168.2.2

<http://192.168.2.2/online-2006/> 01.02.06